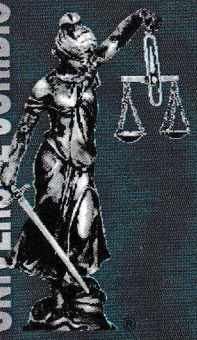
UNIVERSUL JURIDIC

Alexandru Suciu

Excepţiile procesuale în Codul de procedură civilă

Ediţia a V-a, revizuită şi adăugită

BP Biblioteca Profesioniştilor UJ

II 43826

Alexandru Suciu

Excepţiile procesuale în Codul de procedură civilă

Ediţia a V-a, revizuită şi adăugită

Demo
C-289442Y

289442
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALAŢI
BIBLIOTECA 2

Universul Juridic
Bucureşti
-2024-

Cuprins

ABREVIERI 13

PREFAŢĂ 15

I. GENERALITĂŢI ASUPRA EXCEPŢIILOR PROCESUALE 17
1. Preliminarii 17
2. Excepţiile procesuale, un mijloc pentru soluţionarea cu celeritate a procesului civil 18
3. Excepţiile procesuale – reglementarea noţiunii, natura juridică, clasificarea excepţiilor şi delimitarea de apărările de fond 19
3.1. Reglementarea noţiunii de „excepţie procesuală” 19
3.2. Natura juridică a excepţiilor procesuale 21
3.3. Clasificarea excepţiilor procesuale 25
3.4. Delimitarea excepţiilor procesuale de apărările de fond 31
3.4.1. Deosebiri de ordin general între excepţiile procesuale şi apărările de fond 31
3.4.2. Excepţiile procesuale şi excepţiile de drept material 35
4. Procedura de soluţionare a excepţiilor 40
4.1. Modalitatea de invocare şi soluţionare în faţa instanţei de fond 40
4.2. Modalitatea de invocare şi soluţionare a excepţiilor procesuale în căile de atac 48
4.3. Posibilitatea unirii excepţiei cu administrarea probelor sau cu fondul cauzei 50
4.4. Ordinea de soluţionare a excepţiilor procesuale 52

II. INCIDENTE PROCESUALE CARE AFECTEAZĂ CERCETAREA ÎN FOND A ACŢIUNII CIVILE 65
1. Inadmisibilităţile şi finele de neprimire 66
1.1. Noţiunea de „inadmisibilitate” 66
1.2. Noţiunea de „fine de neprimire” în dreptul francez 68

1.3. Sunt lipsurile cererii de chemare în judecată, sesizate în cadrul procedurii de verificare şi regularizare a cererii, un fine de neprimire? 72
1.4. Inadmisibilitatea ca excepţie procesuală distinctă 75
2. Excepţia de nulitate a unui act juridic de drept material 79
2.1. Cine poate invoca excepţia de nulitate 80
2.2. Natura juridică a excepţiei de nulitate 81
2.3. Obiectul excepţiei de nulitate 82
2.4. Termenul de invocare şi prescripţia 83
2.5. Soluţia asupra excepţiei de nulitate şi efectele acesteia 85
3. Excepţia de nelegalitate 87
3.1. Natura juridică a excepţiei de nelegalitate şi compararea cu alte incidente procesuale 88
3.2. Obiectul excepţiei de nelegalitate 91
3.3. Procedura de judecată a excepţiei de nelegalitate 95
4. Excepţia de neconstituţionalitate 97
4.1. Condiţii de admisibilitate a excepţiei de neconstituţionalitate 98
4.2. Procedura de soluţionare a excepţiei de neconstituţionalitate 102
5. Cererea de trimitere preliminară la Curtea de Justiţie a Uniunii Europene 105
5.1. Generalităţi 105
5.2. Procedura trimiterii preliminare 108
6. Sesizarea Înaltei Curţi de Casaţie şi Justiţie în vederea pronunţării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept 114
7. Contestaţia privind tergiversarea procesului 119
7.1. Motivele pentru care se poate formula contestaţie 119
7.2. Măsurile pe care le poate lua instanţa 121
7.3. Criterii de determinare a încălcării dreptului la soluţionarea procesului într-un termen optim şi previzibil 122

III. EXCEPŢIILE PRIVIND CONDIŢIILE DE EXERCITARE A ACŢIUNII CIVILE 124
1. Acţiunea civilă 124
1.1. Conceptul de „acţiune civilă” 124
1.2. Concepţia modernă: dreptul la acţiune este distinct de dreptul subiectiv material (substanţial) 126

1.3. Unicitatea dreptului la acţiune sau dualitatea sa. Dreptul la acţiune în sens material şi dreptul la acţiune în sens procesual 128
1.4. Condiţiile de exercitare a acţiunii civile 132
2. Excepţia lipsei capacităţii procesuale de folosinţă 133
2.1. Capacitatea procesuală de folosinţă a persoanelor fizice 134
2.2. Capacitatea procesuală de folosinţă a persoanelor juridice 136
2.3. Excepţia lipsei capacităţii procesuale de folosinţă 140
3. Excepţia lipsei capacităţii procesuale de exerciţiu 141
3.1. Capacitatea procesuală de exerciţiu a persoanelor fizice 142
3.2. Capacitatea procesuală de exerciţiu a persoanelor juridice 143
3.3. Excepţia lipsei capacităţii procesuale de exerciţiu 145
4. Excepţia lipsei calităţii procesuale 147
4.1. Legitimarea procesuală 147
4.2. Legitimarea procesuală extraordinară 149
4.2.1. Legitimarea procesuală a unor organizaţii şi autorităţi publice 149
4.2.2. Legitimarea procesuală în acţiunile colective 152
4.2.3. Legitimarea procesuală în unele situaţii speciale prevăzute de noul Cod civil 154
4.3. Legitimarea procesuală în unele cazuri ce au generat controverse 156
4.3.1. Legitimarea procesuală a statului 156
4.3.2. Legitimarea procesuală a executorilor judecătoreşti şi a Oficiului pentru Cadastru şi Publicitate Imobiliară 162
4.3.3. Legitimarea procesuală a unităţilor administrativ-teritoriale 163
4.4. Transmisiunea calităţii procesuale 168
4.4.1. Transmisiunea legală a calităţii procesuale 168
4.4.2. Transmisiunea convenţională a calităţii procesuale 171
4.5. Condiţii de invocare şi soluţionare a excepţiei lipsei calităţii procesuale 176
5. Excepţia lipsei de interes 177
5.1. Condiţiile interesului 177

6. Excepţii legate de formularea unei pretenţii sau afirmarea unui drept 182
6.1. Excepţia prematurităţii acţiunii 185
6.2. Distincţia dintre excepţia de prematuritate şi excepţia neîndeplinirii procedurii prealabile 189
6.3. Excepţia neîndeplinirii procedurii prealabile 191
6.3.1. Procedura medierii în noul Cod de procedură civilă 195
6.4. Excepţia exercitării cu rea-credinţă a dreptului la acţiune. Excepţia abuzului de drept 197

IV. EXCEPŢIA PRESCRIPŢIEI DREPTULUI LA ACŢIUNE 206
1. Consideraţii generale 206
2. Dreptul la acţiune – drept autonom sau element al dreptului subiectiv civil? 207
3. Natura juridică a prescripţiei dreptului la acţiune 209
4. Termenele de prescripţie extinctivă. Modalitate de calcul 213
5. Suspendarea şi întreruperea termenelor de prescripţie 220
5.1. Suspendarea termenului de prescripţie 221
5.2. Întreruperea termenului de prescripţie extinctivă 226
6. Regimul juridic al excepţiei prescripţiei dreptului la acţiune 234
6.1. Caracterul juridic al excepţiei prescripţiei dreptului la acţiune 234
6.2. Persoanele care pot invoca excepţia prescripţiei dreptului la acţiune 236
6.3. Termenul până la care se invocă excepţia prescripţiei şi actul procedural prin care se invocă 238
6.4. Efectele excepţiei prescripţiei dreptului la acţiune 241
6.5. Regimul juridic al prescripţiilor începute anterior intrării în vigoare a noului Cod civil 242
6.5.1. Obligaţia şi posibilitatea instanţei de a invoca din oficiu excepţia prescripţiei extinctive şi posibilitatea părţii de a invoca aceeaşi excepţie în orice stadiu procesual 243
6.5.2. Aplicarea unor cazuri de suspendare şi întrerupere a termenului de prescripţie din noul Cod civil şi a prescripţiilor începute înainte de 1 octombrie 2011 243

V. EXCEPŢIA PRESCRIPŢIEI DREPTULUI DE A OBŢINE EXECUTAREA SILITĂ 246
1. Natura juridică a prescripţiei dreptului de a obţine executarea silită 246
2. Regimul juridic al prescripţiei dreptului de a obţine executarea silită 248
2.1. Termenele de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită 248
2.2. Dreptul de a obţine executarea silită şi începerea cursului prescripţiei 249
2.3. Suspendarea termenului de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită 254
2.4. Întreruperea termenului de prescripţie a dreptului de a obţine executarea silită 256
3. Excepţia prescripţiei dreptului de a obţine executarea silită 261
3.1. Invocarea prescripţiei de către sau în faţa organului de executare 261
3.2. Invocarea prescripţiei pe calea acţiunii în constatare 263
3.3. Imposibilitatea invocării din oficiu a prescripţiei de către instanţa de executare cu ocazia încuviinţării executării silite 266
3.4. Invocarea excepţiei prescripţiei în cadrul contestaţiei la executare 268

VI. AUTORITATEA DE LUCRU JUDECAT 278
1. Noţiune, natura juridică 278
2. „Autoritate de lucru judecat” şi „putere de lucru judecat” 280
3. Hotărâri care au autoritate de lucru judecat 284
3.1. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanţelor române 284
3.2. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor instanţelor străine 298
3.3. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor arbitrale 303
3.4. Autoritatea de lucru judecat a hotărârilor altor organe jurisdicţionale 304
4. Partea din hotărâre care beneficiază de autoritate de lucru judecat 308
5. Autoritatea de lucru judecat în cadrul aceluiaşi litigiu 313
6. Efectele autorităţii de lucru judecat 322
6.1. Efectul pozitiv 323

6.2. Efectul negativ 329
6.2.1. Identitatea de obiect 330
6.2.2. Identitatea de cauză 332
6.2.3. Identitatea de părţi în aceeaşi calitate 338
7. Autoritatea de lucru judecat şi forţa executorie a hotărârii 340
8. Excepţia autorităţii de lucru judecat 343
9. Delimitarea autorităţii de lucru judecat de litispendenţă 344

VII. EXCEPŢIA DE LITISPENDENŢĂ 347
1. Litispendenţa internă 348
1.1. Excepţia de litispendenţă 349
2. Litispendenţa internaţională 359

VIII. EXCEPŢIA DE CONEXITATE 368
1. Conexitatea internă 369
1.1. Condiţiile conexităţii 369
1.2. Excepţia de conexitate. Caracteristici, modalitate de invocare şi soluţionare 374
2. Conexitatea internaţională 381

IX. EXCEPŢIILE DE NECOMPETENŢĂ 385
1. Excepţia de necompetenţă generală a instanţelor judecătoreşti 387
1.1. Competenţa naţională a instanţelor române 387
1.2. Competenţa generală internaţională a instanţelor române 388
1.3. Excepţia de arbitraj 393
2. Excepţiile de necompetenţă jurisdicţională 401
2.1. Excepţia de necompetenţă de specializare (funcţională) a secţiilor sau completelor de judecată 403
2.2. Excepţia de necompetenţă materială (ratione materiae) 405
2.3. Excepţia de necompetenţă teritorială absolută 415
2.4. Excepţia de necompetenţă teritorială relativă 418
3. Prorogarea convenţională a competenţei relative 421
4. Procedura de judecată a excepţiilor de necompetenţă 424
5. Procedura verificării din oficiu a competenţei în faza de regularizare a cererii de chemare în judecată 428

X. EXCEPŢIA DEPĂŞIRII ATRIBUŢIILOR PUTERII JUDECĂTOREŞTI ÎN RAPORT CU EXCEPŢIA DE NECOMPETENŢĂ....432

XI. EXCEPŢIA GREŞITEI COMPUNERI SAU CONSTITUIRI A INSTANŢEI DE JUDECATĂ....438
1. Greşita compunere a instanţei....439
2. Greşita constituire a instanţei....445

XII. EXCEPŢIA DE INCOMPATIBILITATE....448
1. Incompatibilităţi generale....448
2. Incompatibilităţi speciale....449
3. Excepţia de incompatibilitate....459
XIII. EXCEPŢIA DE PERIMARE....462
1. Noţiunea şi natura juridică a perimării....462
2. Condiţiile perimării....464
3. Excepţia perimării....470
4. Perimarea instanţei....476
5. Perimarea executării silite....477

XIV. NULITATEA ACTELOR DE PROCEDURĂ....483
1. Consideraţii generale asupra nulităţii actelor de procedură....483
2. Clasificarea nulităţilor în dreptul procesual civil....486
3. Teoria actelor de procedură inexistente....495
4. Condiţiile de existenţă a nulităţii actelor de procedură....498
5. Excepţia de nulitate a actelor de procedură....508
5.1. Invocarea nulităţii pe cale de excepţie....508
5.2. Modalitatea de soluţionare a excepţiilor de nulitate şi efectele admiterii acestora....515
6. Principalele excepţii de nulitate a actelor de procedură....519
6.1. Excepţia de nulitate a cererii de chemare în judecată....519
6.2. Excepţia de nulitate a cererii de apel....524
6.3. Excepţia de nulitate a cererii de recurs....526
6.4. Excepţia de nulitate a procedurii de citare sau de comunicare a actelor procedurale....528
7. Procedura anulării cererii de chemare în judecată în faza de regularizare prevăzută de art. 200 NCPC....536
7.1. Natura juridică a măsurii....536
7.2. Aprecierea motivelor de nulitate....537

XV. EXCEPŢII PRIVIND NERESPECTAREA TERMENELOR DE DREPT MATERIAL SAU PROCESUAL 541
1. Excepţia tardivităţii acţiunii 543
2. Excepţii privind nerespectarea termenelor procedurale 549
2.1. Consideraţii generale asupra excepţiilor ce sancţionează nerespectarea termenelor procedurale 549
2.2. Cazurile şi condiţiile generale de invocare a excepţiilor privind nerespectarea termenelor procedurale 551
2.3. Invocarea şi constatarea excepţiilor privind termenele procedurale 558
2.4. Efectele admiterii excepţiilor privind nerespectarea termenelor de procedură 561
3. Distincţiile dintre decăderea din drepturile procesuale şi decăderea aplicabilă termenelor din dreptul substanţial 563
4. Distincţiile dintre decăderea din drepturile procesuale şi prescripţia dreptului la acţiune 565

XVI. EXCEPŢIA NETIMBRĂRII CERERII SAU A INSUFICIENTEI TIMBRĂRI 567
1. Taxa de timbru – impediment al liberului acces la justiţie? 568
2. Modalitatea de stabilire a taxei de timbru în diferite materii 572
3. Procedura de stabilire şi comunicare a taxei de timbru 582
4. Excepţia netimbrării sau a timbrării insuficiente a cererii 587

XVII. EXCEPŢIA LIPSEI CALITĂŢII DE REPREZENTANT ŞI EXCEPŢIA LIPSEI DOVEZII CALITĂŢII DE REPREZENTANT 592
1. Reprezentarea legală a părţilor 592
1.1. Reprezentarea legală a persoanelor fizice 593
1.2. Reprezentarea legală a persoanelor juridice 596
2. Reprezentarea judiciară 598
3. Reprezentarea convenţională 598
3.1. Reprezentarea prin mandat ad litem ordinar a persoanelor fizice 599
3.2. Reprezentarea prin avocat 602
3.3. Reprezentarea prin mandat ad litem a persoanelor juridice 604
4. Excepţia lipsei calităţii de reprezentant (a „puterii de a reprezenta”) şi excepţia lipsei dovezii calităţii de reprezentant 606

BIBLIOGRAFIE 615